

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z HISTORII

Branzowa Szkoła I Stopnia

KLASA: druga po szkole podstawowej

Temat	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
Rozdział I.					
Sprawa polska w I połowie XIX wieku					
Polacy po upadku Rzeczypospolitej. Legiony Polskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>Galicja, Agencja, zamach stanu, cesarz, scentralizowana władza, pokój, umowa, emigranci, pierwszy konsul, legiony, orientacja prorosyjska, hymn państwowy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Liceum Krzemienieckie, organizacje spiskowe, naród polityczny, legia, dziedzictwo Legionów;</i> – wyjaśnia, jakie były przyczyny zaangażowania się wielu Polaków po stronie Napoleona Bonaparte ;	– omawia genezę i losy Legionów Polskich; – wskazuje na mapie, które ziemie dawnej Rzeczypospolitej znalazły się pod panowaniem poszczególnych państw zaborczych.	– charakteryzuje sytuację społeczeństwa polskiego po upadku Rzeczypospolitej; – analizuje problemy, przed którymi stanęło społeczeństwo polskie po upadku Rzeczypospolitej, oraz podejmowane przez jego członków działania.	– ocenia znaczenie Legionów Polskich; – dzieli się refleksją, odpowiadając na pytanie: Czy naród może przetrwać bez państwa?.

		– przedstawia dzieje Legionów Polskich we Włoszech.			
Księstwo Warszawskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>traktaty pokojowe z Tylży, Księstwo Warszawskie, Wolne Miasto Gdańsk, Konstytucja Księstwa Warszawskiego, Sejm, Rada Ministrów, bitwa narodów.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Legia Północna, Komisja Rządząca, różnice stanowe, okręg zamojski, druga wojna polska, Rada Najwyższa Tymczasowa;</i> – przedstawia rozwój terytorialny Księstwa Warszawskiego; – omawia udział Polaków w wydarzeniach kończących epokę napoleońską.	– przedstawia politykę Napoleona wobec sprawy polskiej, z uwzględnieniem dziejów Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje politykę Napoleona Bonaparte wobec sprawy polskiej, poczynając od roku 1796 i powstania Legionów Polskich.	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje ustrój i sposób funkcjonowania Księstwa Warszawskiego.	– analizuje, jaki udział miały w procesie tworzenia Księstwa Warszawskiego działania podjęte przez Polaków, a w jakim stopniu zadecydowały sytuacja międzynarodowa i decyzje Napoleona.
Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	– wyjaśnia pojęcia: <i>kongres wiedeński, Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków, unia personalna, deputat, namiestnik, Rada Administracyjna, Rada Stanu, cenzura, opozycja legalna – kaliszanie,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rzeczypospolita Krakowska, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Królestwo Kongresowe, zgromadzenie gminne, tajne służby policyjne, Ziemie Zabrane, Uniwersytet Warszawski, Sprzysiężenie Wysockiego lub</i>	– wyjaśnia, do którego z zaborców należały poszczególne tereny, zanim powstało Księstwo Warszawskie; – przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich.	– charakteryzuje zakres niezależności Królestwa Polskiego, które przewidywała konstytucja; – omawia i ocenia polską opozycję działającą na ziemiach znajdujących się pod panowaniem rosyjskim.	– analizuje, na czym polegały naruszenia Konstytucji Królestwa Polskiego; – uzasadnia, czym było Królestwo Polskie; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, jakie swobody obywatelskie i narodowe gwaran-

	<i>Towarzystwo Filomatów, Związek Filaretów, Wolnomularstwo Narodowe, Towarzystwo Patriotyczne.</i>	<i>Spisek Podchorążych;</i> – wskazuje na mapie organizmy polityczne, które powstały w wyniku podziału Księstwa Warszawskiego.			towała konstytucja Królestwa Polskiego.
Powstanie listopadowe i jego następstwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>noc listopadowa, Belweder, 4. Pułk Piechoty, Arsenal, dyktator powstania, Towarzystwo Patriotyczne, represje, Statut Organiczny, stan wojenny, Cytadela, tajna policja, rusyfikacja, Wielka Emigracja, emisariusz.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch narodowy, ruch rewolucyjny, powstanie narodowe, detronizacja cara, Rząd Narodowy, noc paskiewiczowska;</i> – wyjaśnia genezę powstania listopadowego; – przedstawia okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania listopadowego.	– charakteryzuje następstwa powstania listopadowego; – przedstawia następstwa, jakie miało powstanie listopadowe dla mieszkańców ziem polskich.	– ocenia z punktu widzenia polskiego interesu narodowego następstwa powstania listopadowego; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, co o przygotowaniach spiskowców do powstania i popełnionych przez nich błędach mówią pamiętniki gen. I. Prądyńskiego.	– uzasadnia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.
Powstanie krakowskie (1846) i Wiosna Ludów (1848–1849)	– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie krakowskie, rabacja galicyjska, Wiosna Ludów, Komitet Narodowy, powstanie w Wielkopolsce, znieśnienie pańszczyzny.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Manifest do Narodu Polskiego, uwłaszczenie chłopów, petycja do cesarza, powstanie węgierskie, Legion Mickiewicza;</i> – przedstawia cele,	– przedstawia udział Polaków w wydarzeniach Wiosny Ludów; – charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów na ziemiach polskich i udział Polaków w wyda-	– wyjaśnia i ocenia, jakie znaczenie miały wydarzenia 1846 roku, związane z powstaniem krakowskim i rabacją galicyjską.	– uzasadnia, że wydarzenia Wiosny Ludów na ziemiach polskich mogły wpłynąć na sytuację Polaków pod zaborem.

		które stawiały przed sobą ruchy rewolucyjne i narodowe w okresie Wiosny Ludów.	rzeniach rewolucyjnych w Europie.		
Rozdział II.					
Ziemie polskie w czasach rozwoju cywilizacji przemysłowej					
Powstanie styczniowe	– wyjaśnia pojęcia: <i>odwilż posewastopolska, amnestia, Towarzystwo Rolnicze, Komisja Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Czerwoni, Biali, branka, Rząd Narodowy, Manifest do Narodu Polskiego, konfiskata majątku, kontrybucja.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>wojna krymska, reforma uwłaszczeniowa, manifestacje i nabożeństwa patriotyczne, żałoba narodowa, dyktator powstania, dekret o uwłaszczeniu, samorząd wiejski;</i> – omawia genezę powstania styczniowego.	– charakteryzuje następstwa powstania styczniowego; – przedstawia przyczyny i okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania styczniowego.	– analizuje charakter walk podczas powstania styczniowego i porównuje je do wcześniejszych powstań; – na podstawie źródła wymienia dowódców i określa rozmieszczenie ich oddziałów partyzanckich.	– uzasadnia potrzebę upamiętnienia wydarzeń związanych z powstaniem styczniowym.
Polacy w zaborze rosyjskim i pruskim w II połowie XIX wieku	– wyjaśnia pojęcia: <i>Kraj Nadwiślański, rusyfikacja, polityka ugody, praca organiczna, praca u podstaw, germanizacja, kulturkampf, rugi pruskie, komisja kolonizacyjna, Hakata, solidaryzm narodowy, Bazar.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>general-gubernator, pozytywizm warszawski, dynastia Hohenzollernów, kanclerz, polityka wynaradawiania, wóz Drzymały, bunt dzieci we Wrześni;</i> – wyjaśnia, na czym polegała polityka	– charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki germanizacyjnej i rusyfikacyjnej władz zaborczych; – przedstawia działania, które podejmowali Polacy w zaborze rosyjskim	– analizuje, sytuację gospodarczą w zaborach rosyjskim i pruskim; – charakteryzuje różnicowanie gospodarcze ziem polskich.	– uzasadnia znaczenie walki Polaków z polityką rusyfikacji i germanizacji dla sprawy polskiej; – na podstawie tekstu źródłowego charakteryzuje postawę polskich uczniów wobec działań rusyfikacyjnych podej-

		rusyfikacyjna i germanizacyjna.	i pruskim wobec dążeń władz do ich wynarodowienia.		mowanych przez władze szkolne.
Autonomia galicyjska	– wyjaśnia pojęcia: <i>Austro-Węgry, autonomia galicyjska, polonizacja szkół, Młoda Polska.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Sejm Krajowy, Stańczycy, Podolacy, Rada Szkolna Krajowa;</i> – wyjaśnia, czym od lat 60. XIX w. wyróżniała się Galicja na tle pozostałych zaborów.	– charakteryzuje specyfikę tzw. autonomii galicyjskiej; – przedstawia zasady, na których opierał się autonomiczny status Galicji w monarchii austro-węgierskiej.	– na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia i analizuje położenie narodowe Polaków w Galicji; – porównuje ze sobą sytuację polityczną i społeczno-gospodarczą Polaków w trzech zaborach w 2. połowie XIX wieku.	– uzasadnia, dlaczego Galicja stała się w 2. połowie XIX w. centrum polskiego życia kulturalnego i politycznego; – na podstawie źródeł statystycznych dokonuje analizy ludności Galicji według języka i religii.
Przemiany społeczne i ruchy polityczne na ziemiach polskich	– wyjaśnia pojęcia: <i>cywilizacja przemysłowa, burżuazja, partia polityczna, ruch ludowy, Stronnictwo Ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, ruch socjalistyczny, Polska Partia Socjalistyczna (PPS), Socjaldemokracja Królestwa Polskiego, ruch narodowy, Liga Narodowa, obóz narodowy, Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, krwawa niedziela.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>praca najemna, ziemianie, inteligencja, emigracja zarobkowa, robotnicy, PSL „Piast”, Międzynarodowa Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat, Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (PPSD), PPS zaboru pruskiego, SDKPiL, narodowa demokracja (endecja), rewolucja</i>	– porównuje cele działań ruchu ludowego, socjalistycznego i narodowego; – wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w społeczeństwie polskim w 2. połowie XIX wieku.	– porównuje programy polityczne ruchu narodowego, socjalistycznego i ludowego; – charakteryzuje główne zmiany społeczne na ziemiach polskich.	– uzasadnia polityczną rolę, jaką odegrały wydarzenia rewolucji 1905–1907 roku.

		1905–1907 r., <i>Organizacja Bojowa</i> .			
Świat w epoce industrializacji i imperiów kolonialnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa, lampa naftowa, konserwa, ekspansja kolonialna, imperium kolonialne, dominium, protektorat, Kompania Wschodnioindyjska, Kanał Sueski, miejski tramwaj, silnik spalinowy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>silnik parowy, turbina wodna, powstanie bokserów, telegraf elektromagnetyczny, ideologia „misji białego człowieka”, powstanie sipajów, wojny burskie;</i> – wymienia najważniejsze kolonie, które posiadały państwa europejskie w XIX wieku.	– charakteryzuje korzyści, jakie Europejczycy odnosili z posiadania kolonii; – określa istotne następstwa ekspansji kolonialnej państw uprzemysłowionych.	– charakteryzuje XIX-wieczną cywilizację przemysłową; – ocenia metody eksploatacji kolonii przez państwa europejskie, Japonię i Stany Zjednoczone.	– uzasadnia znaczenie wynalazków naukowych i technicznych dla rozwoju różnych dziedzin produkcji na przełomie wieków XIX i XX.
Rozdział III. I wojna światowa					
Geneza i wybuch I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>wyścig zbrojeń, trójprzymierze, trójporozumienie, kocioł bałkański, państwa centralne, ententa, ultimatum, plan wojny błyskawicznej, kontrofensywa.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>U-Boot, I wojna bałkańska, II wojna bałkańska, plan Schlieffena;</i> – przedstawia na mapie terytoria państw wchodzących w skład trójprzymierza i trójporozumienia.	– przedstawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej; – charakteryzuje pierwsze walki na froncie zachodnim w 1914 roku.	– ocenia, jakie skutki dla światowego pokoju niósł za sobą niekontrolowany wyścig zbrojeń.	– uzasadnia, dlaczego nie powiódł się niemiecki plan wojny błyskawicznej na froncie zachodnim.
Charakter i przebieg I	– wyjaśnia pojęcia:	– wyjaśnia pojęcia:	– wyjaśnia, na czym	– na podstawie za-	– analizuje i ocenia

<p>wojny światowej do 1917 r.</p>	<p><i>wojna pozycyjna, karabiny maszynowe, gazy bojowe, wojna manewrowa, państwo neutralne, konwój;</i> – na podstawie mapy wymienia państwa neutralne w Europie w okresie I wojny światowej.</p>	<p><i>system okopów, ciężka artyleria, maski przeciwgazowe, nieograniczona wojna podwodna, „Gruba Berta”, czołg Mark I, samolot myśliwski Fokker;</i> – opisuje charakter działań wojennych na różnych frontach I wojny światowej; – omawia przyczyny i konsekwencje przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny.</p>	<p>polegała wojna pozycyjna i jakie konsekwencje miał fakt, że działania zbrojne w czasie I wojny światowej przybrały taki charakter; – charakteryzuje przebieg walk na frontach I wojny światowej do 1917 roku.</p>	<p>mieszczonych źródeł historycznych (ilustracje i ich opisy) przedstawia warunki życia żołnierzy na froncie w czasie I wojny światowej; – na podstawie wykresu wskazuje, jak duże było zaangażowanie walczących stron w ten konflikt zbrojny.</p>	<p>okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w I wojnie światowej; – analizuje przyczyny wprowadzenia przez Niemców nieograniczonej wojny podwodnej oraz ocenia ją z punktu widzenia moralności i prawa.</p>
<p>Rewolucja w Rosji. Ostatni etap i bilans wojny</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja lutowa, Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, Rząd Tymczasowy, bolszewicy, rewolucja październikowa, Dekret o ziemi, traktat pokojowy w Brześciu, terror, Rosja Radziecka, zawieszenie broni, kapitulacja, epidemia grypy, bezrobo-</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>strajki robotnicze, abdykacja cara, dwuwładza, Gwardia Czerwona, Pałac Zimowy, Czeka, „biały” generał, interwencja zbrojna państw ententy;</i> – przedstawia społeczne i gospodarcze następstwa wojny; – wyjaśnia, jakie były przyczyny wybuchu rewolucji</p>	<p>– omawia okoliczności przejścia władzy przez bolszewików w Rosji; – charakteryzuje konsekwencje I wojny światowej; – na podstawie zamieszczonej mapy wymienia ziemie, które utraciła Rosja w ramach traktatu brzeskiego z 3 marca 1918 roku.</p>	<p>– charakteryzuje bezpośrednie skutki rewolucji 1917 roku w Rosji; – analizuje proces, który doprowadził do klęski państw centralnych i zwycięstwa ententy.</p>	<p>– analizuje wpływ, jaki na sytuację międzynarodową miała rewolucja w Rosji; – na podstawie źródła statystycznego wskazuje, jaki procent mężczyzn w wieku 15–49 lat poległ podczas I wojny światowej na przykładzie wybranych państw europejskich.</p>

	<i>cie, pacyfizm.</i>	lutowej w Rosji w 1917 roku.			
Sprawa polska w czasie I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja proaustriacka, orientacja niepodległościowa, Związek Walki Czynnej (ZWC), Związek Strzelecki, orientacja prorosyjska, Pierwsza Kompania Kadrowa, Polska Organizacja Wojskowa (POW), Legiony Polskie, Akt 5 listopada, Komitet Narodowy Polski (KNP), kryzys przysięgowy, Rada Regencyjna, 13. punkt Wilsona.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja polityczna, państwo trójczłonowe, grupa paramilitarna, Polskie Siły Zbrojne (Polnische Wehrmacht), Tymczasowa Rada Stanu;</i> – przedstawia działania podjęte przez Polaków na rzecz sprawy polskiej w trakcie I wojny światowej; – wyjaśnia, czym były Legiony Polskie i w jakich okolicznościach powstały.	– porównuje założenia polskich orientacji politycznych na początku XX wieku; – charakteryzuje przykłady realizacji polskich orientacji politycznych.	– na podstawie tekstu źródłowego analizuje cele wydania Aktu 5 listopada i obietnice cesarza dla strony polskiej; – charakteryzuje stanowiska przyjęte przez polskie orientacje polityczne przed wybuchem I wojny światowej; – uzasadnia, jak doszło do umiędzynarodowienia sprawy polskiej i jakie były jego najważniejsze etapy.	– analizuje, czy deklaracje składane przez państwa uczestniczące w wojnie dawały nadzieję na odzyskanie przez Polskę niepodległości; – uzasadnia, że 13. punkt orędzia Wilsona to najdalej idąca deklaracja w sprawie przyszłej Polski, jaka została przedstawiona na arenie międzynarodowej w czasie I wojny światowej.
Rozdział IV.					
Ustanowienie i zagrożenia ładu wersalskiego w Europie					
Narodziny i funkcjonowanie porządku wersalskiego	– wyjaśnia pojęcia: <i>konferencja pokojowa, Liga Narodów, traktat wersalski, reparacje, traktaty pokojowe, system mandatowy, mały traktat wersal-</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>porządek wersalski, równowaga sił, demilitaryzacja, polityka izolacjonizmu, Rada Ligi, Zagłębie Ruhry, plan Dawesa;</i>	– przedstawia zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej; – charakteryzuje postanowienia traktatu wersalskiego, z uwzględnieniem	– analizuje, w jaki sposób Niemcom udało się wyjść z izolacji i rozpocząć odbudowę mocarstwowej pozycji politycznej w Europie;	– uzasadnia, w jakim celu ustanowiono Ligę Narodów; – ocenia stabilność porządku wersalskiego w latach 20. XX wieku.

	<i>ski, konferencja waszyngtońska, Republika Weimarska, hiperinflacja, mała ententa, traktat w Rapallo, traktat w Locarno.</i>	– wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego odnośnie do Niemiec.	Ligi Narodów; – na podstawie mapy wskazuje tereny utracone przez Niemcy w następstwie I wojny światowej oraz strefę zdemilitaryzowaną.	– na podstawie mapy wymienia państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej.	
Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne w okresie międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>hiperinflacja, wielki kryzys, czarny czwartek, roboty publiczne, przemiany cywilizacyjne, społeczeństwo konsumpcyjne, insulina, penicylina, środki masowego przekazu, widowiska sportowe, masowe ruchy społeczne, kultura artystyczna, funkcjonalizm.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>protekcjonizm, interwencjonizm państwowy, Nowy Ład (ang. New Deal), deficyt budżetowy, taśma produkcyjna, kronika filmowa, dadaizm, surrealizm, Bauhaus;</i> – przedstawia charakterystyczne zjawiska w gospodarce światowej po I wojnie światowej.	– charakteryzuje przemiany gospodarcze i kulturalne w okresie międzywojennym; – wymienia odkrycia naukowe i wynalazki techniczne, które odegrały największą rolę w rozwoju gospodarczym, zmianach w sposobie postrzegania świata oraz w nierzecznościach społeczeństwa konsumpcyjnego.	– charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia naukowe okresu międzywojennego; – analizuje najważniejsze zjawiska w kulturze artystycznej okresu międzywojennego.	– analizuje, czym był wielki kryzys, zapoczątkowany w 1929 r., i jakie miał następstwa; – podaje i ocenia, jakie znaczenie dla gospodarki amerykańskiej miał spadek wartości papierów wartościowych na giełdzie.
Rozwój systemu totalitarnego w porewolucyjnej Rosji. Stalinizm	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Komisarzy Ludowych, komunizm wojenny, kontyngent, rekwizycja, totalitaryzm, Związek Socjalistycznych</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>czerwony terror, dyktatura proletariatu, Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików), reżlamentacja żywno-</i>	– przedstawia metody, jakimi Stalin zdobył i umocnił władzę dyktatorską; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, na czym	– charakteryzuje początki systemu stalinowskiego w ZSRR; – analizuje, na czym polegały: czerwony terror	– uzasadnia rolę, jaką odgrywały służby bezpieczeństwa w porewolucyjnej Rosji; – analizuje, na czym polegał kult jed-

	<p><i>Republik Radzieckich (ZSRR), indoktrynacja, NKWD, GPU, lagier, GULag (główny zarząd obozów), gospodarka centralnie sterowana i planowana, kolektywizacja, kołchoz, kulak, wielki terror, proces pokazowy, kult jednostki.</i></p>	<p><i>ści, powstanie chłopskie, Nowa Polityka Ekonomiczna (ros. NEP), władzę dyktatorska, system totalitarny, wielka czystka;</i> – wyjaśnia, na czym polegała kolektywizacja, jakie były jej cele i następstwa.</p>	<p>polegał czerwony terror w bolszewickiej Rosji i przeciwko komu był skierowany.</p>	<p>i komunizm wojenny oraz jakie były ich konsekwencje dla społeczeństwa i państwa.</p>	<p>nostki w ZSRR.</p>
<p>Faszyzm. Nazistowskie Niemcy pod rządami Hitlera</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>kombatanci, czarne koszule, Duce, narodowy socjalizm, NSDAP, nazizm, rasizm, antysemityzm, pucz, kanclerz, Führer, Gestapo, ustawy norymberskie, „noc kryształowa”, Hitlerjugend, Wehrmacht, Protektorat Czech i Moraw.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch faszystowski, solidaryzm społeczny, Oddziały Szturmowe (SA), Mein Kampf, Reichstag, nazistowskie obozy koncentracyjne, Legion Condor, pakt antykominternowski;</i> – omawia okoliczności, które umożliwiły Hitlerowi przejęcie władzy w Niemczech; – wyjaśnia, dlaczego i jak doszło do rozpadu systemu wersalskiego.</p>	<p>– charakteryzuje ideologię faszystowską; – wyjaśnia okoliczności objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera; – na podstawie źródła kartograficznego omawia kolejne etapy ekspansji III Rzeszy w Europie.</p>	<p>– charakteryzuje następstwa objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera; – charakteryzuje ideologię nazizmu i totalitarny charakter III Rzeszy; – na podstawie źródeł ikonograficznych (plakatów) wyjaśnia, w jaki sposób miały one oddziaływać na młodych ludzi.</p>	<p>– porównuje system sprawowania władzy w ZSRR i Niemczech; – analizuje, w jaki sposób Hitler doprowadził do odzyskania przez Niemcy mocarstwowej pozycji na arenie międzynarodowej.</p>

Rozdział V.
Problemy i osiągnięcia II Rzeczypospolitej

<p>Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Regencyjna, Polska Komisja Likwidacyjna, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, Naczelna Rada Ludowa, Komitet Narodowy Polski, Tymczasowy Naczelnik Państwa, Sejm Ustawodawczy, II Rzeczypospolita, Konstytucja mała, powstania śląskie, plebiscyt, Orleńskie, Kresy, koncepcja federalistyczna, koncepcja inkorporacyjna, bitwa warszawska, pokój ryski.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie wielkopolskie, kompromis, Wojsko Polskie, Wódz Naczelny, Pierwszy Marszałek Polski, Rząd Obrony Narodowej, Litwa Środkowa, Zaolzie;</i> – przedstawia zdania, które doprowadziły do ukształtowania się centralnego ośrodka polskiej władzy państwowej.</p>	<p>– charakteryzuje proces kształtowania się granic niepodległej Polski (z uwzględnieniem powstania wielkopolskiego, powstań śląskich, wojny polsko-bolszewickiej i plebiscytów); – na podstawie źródła kartograficznego wskazuje na mapie i nazywa obszary, które zostały włączone do Polski na mocy traktatu wersalskiego, oraz te, na których miały się odbyć plebiscyty.</p>	<p>– charakteryzuje główne założenia polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej; – uzasadnia, dlaczego w 1918 r. tylko część ziem zamieszkałych przez Polaków znalazła się w granicach Polski; – analizuje podłoże i przebieg konfliktu z Ukraińcami, Rosją Radziecką (wojna polsko-bolszewicka) i Litwą.</p>	<p>– uzasadnia, jakie znaczenie miały wybory do Sejmu Ustawodawczego i uchwalenie Małej Konstytucji; – analizuje, jaką rolę odegrały decyzje podejmowane na szczereblu międzynarodowym, a jaką – postawa mieszkańców spornych terenów na granicy z Niemcami oraz z Czechosłowacją.</p>
<p>Funkcjonowanie demokracji parlamentarnej w Polsce</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>marka polska, reforma rolna, parcelacja, system parlamentarno-gabinetowy, republika demokratyczna, ordynacja pięcioprzymiotnikowa,</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>drobnomieszczaństwo, świadomość narodowa, Polska „A” i „B”, wybory parlamentarne, wybory prezydenckie;</i> – wymienia nazwy</p>	<p>– na podstawie źródła ikonograficznego – godła państwowego Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919–1927 i w latach 1927–1939 – wymienia główne róż-</p>	<p>– analizuje, jakie były przeszkody dla rozwoju gospodarczego ziem polskich po I wojnie światowej i w jaki sposób starano się je przezwyciężyć; – przedstawia zasięg</p>	<p>– ocenia, znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając zniszczenia wojenne; – uzasadnia, jak w praktyce funkcjo-</p>

	<i>Zgromadzenie Narodowe, rząd Chjeno-Piasta, Bank Polski, złoty polski, wojna celna.</i>	mniejszości narodowych oraz podział religijny na ziemiach II Rzeczypospolitej.	nice między nimi; – charakteryzuje ustrój Polski, jaki ukształtował się w oparciu o Konstytucję marcową.	terytorialny II Rzeczypospolitej oraz strukturę jej ludności pod względem społecznym, narodowościowym i religijnym.	nował ustrój demokracji parlamentarnej do 1926 r. Wymienia jego zalety i wady.
Zamach majowy 1926 r. i system rządów autorytarnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>zamach stanu, dymisja, zamach majowy, dekret, sanacja, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), polska flota handlowa, rządy autorytarne, Centrolew, Obóz Wielkiej Polski, proces brzeski.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>nowela sierpniowa, wybory brzeskie, cud nad urną, nożyce cen, wystąpienia antysemitki, Obóz Narodowo-Radykalny (ONR), Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN);</i> – wymienia, jakie były bezpośrednie następstwa zamachu majowego.	– porównuje ustrój II Rzeczypospolitej przed zamachem majowym i po nim; – wyjaśnia, dlaczego i w jakich okolicznościach doszło do zamachu majowego; – na podstawie źródła ikonograficznego – plakatu – omawia jego propagandowy charakter.	– porównuje sposób sprawowania władzy w Polsce przed zamachem majowym i po nim; – ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając kryzys ekonomiczny; – na podstawie tekstów źródłowych przedstawia sytuację ludności chłopskiej wywołaną kryzysem gospodarczym.	– analizuje, na czym polegał system rządów autorytarnych w II Rzeczypospolitej; – przedstawia i ocenia sytuację gospodarczą Polski przed i w trakcie wielkiego kryzysu.
Ostatnie lata II Rzeczypospolitej (1935–1939)	– wyjaśnia pojęcia: <i>Konstytucja kwietniowa, głód ziemi, emigracja z powodów ekonomicznych, Front Morges, Stronnictwa Pracy, Obóz Zjednoczenia</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>okręgowe kolegia wyborcze, dekompozycja obozu sanacyjnego, grupa pułkowników, polityka ustępstw;</i> – wyjaśnia, na czym	– charakteryzuje główne założenia polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej; – wyjaśnia i omawia, czym był Centralny Okręg Prze-	– charakteryzuje Konstytucję kwietniową z 1935 r. wraz z ordynacjami wyborczymi do Sejmu i Senatu; – analizuje działania podjęte przez	– ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski w latach 1935–1939; – analizuje, jaki charakter miał ukształtowany przez

	<i>Narodowego (OZN), Centralny Okręg Przemysłowy, magistrala węglowa, polityka równowagi, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o niestosowaniu przemocy.</i>	polegało zjawisko określane jako dekompozycja obozu sanacyjnego po śmierci Józefa Piłsudskiego.	mysłowy; – na podstawie tekstu źródłowego porównuje Konstytucję kwietniową z marcową pod kątem zakresu władzy prezydenta oraz praw i wolności obywatelskich.	Polskę na arenie międzynarodowej w latach 30. XX wieku; – na podstawie źródła kartograficznego wskazuje najważniejsze inwestycje, które powstały w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego.	Konstytucję kwietniową system rządów.
Nauka i kultura polska w dwudziestoleciu międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>analfabeta, szkoła powszechna, gimnazjum, liceum, mała matura, duża matura, warszawska i lwowska szkoła matematyczna, maszyna szyfrująca Enigma, humanista</i> ; – wymienia artystów cieszących się największą popularnością w II RP.	– wyjaśnia pojęcia: <i>antropologia, socjologia, archeologia, Skamander, awangarda, kapizm, abstrakcja geometryczna</i> ; – przedstawia osiągnięcia polskiej nauki w okresie międzywojennym.	– charakteryzuje, główne osiągnięcia niepodległej Polski w dziedzinie nauki i kultury; – wymienia polskich twórców Polski międzywojennej: poetów, aktorów, muzyków, twórców filmowych i odkrywców.	– analizuje, jakie najciekawsze i nowatorskie zjawiska pojawiły się w II Rzeczypospolitej; – analizuje rolę radia w propagowaniu polskiej kultury.	– ocenia najważniejsze zjawiska w polskiej kulturze artystycznej i popularnej; – analizuje wkład polskiej nauki w dziedzinie matematyki.